

CPI PLURILINGÜE TINO GRANDÍO

**DEPARTAMENTO DE BIOLOXÍA E
XEOLOXÍA**

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA PROPOSTA

PARA O CURSO 2020-2021

Contido

CPI PLURILINGÜE TINO GRANDÍO	1
CONTEXTO.....	3
ANÁLISE DO CENTRO	4
FUNCIONAMENTO DO CENTRO	4
CARACTERÍSTICAS DO DEPARTAMENTO	5
OBXECTIVOS DA EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA	5
COMPETENCIAS BÁSICAS NA ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA.....	6
COMPETENCIAS BÁSICAS EN BIOLOXÍA-XEOLOXÍA.....	7
OBXECTVOS XERAIS DO ENSINO DAS CIENCIAS DA NATUREZA	8
OBXECTIVOS DA ÁREA DE BIOLOXÍA E XEOLOXÍA DE 1º ESO	9
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, COMPETENCIAS CLAVE, INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN.	10
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE MÍNIMOS IMPRESCINDIBLES.....	14
TERCEIRO CURSO. BIOLOXÍA E XEOLOXÍA.....	16
OBXECTIVOS DA ÁREA DE BIOLOXÍA E XEOLOXÍA 3.º ESO.....	16
Competencias clave, estándares de aprendizaxe instrumentos de avaliación e temporalización	16
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE MÍNIMOS IMPRESCINDIBLES.....	22
CUARTO CURSO. BIOLOXÍA E XEOLOXÍA.....	25
OBXECTIVOS DA ÁREA DE BIOLOXÍA E XEOLOXÍA DE 4º ESO	25
Competencias clave, estándares de aprendizaxe instrumentos de avaliación e temporalización	25
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE MÍNIMOS IMPRESCINDIBLES.....	32
METODOLOXÍA NO CASO DE ENSINO SEMIPRESENCIAL.	34
METODOLOXÍA NO CASO DE ENSINO NON PRESENCIAL.	34
PROGRAMA DE REFORZO PARA A RECUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES	35
PLAN DE REFORZO DO ALUMNADO REPETIDOR	35
MÉTODO DE AVALIACIÓN.....	35
MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E INCLUSIÓN	36
CRITERIOS DE PROMOCIÓN	37
AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA	38
PLAN LECTOR, ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA	39
USO DAS NOVAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN NA ÁREA DE CIENCIAS NATURAIS.....	39
MATERIAL A EMPREGAR.....	39
ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES.....	40
MATERIAL DIDÁCTICO A UTILIZAR	40
Rúbrica do caderno de clase	41
Rubrica de exposición oral	42
Rúbrica de traballos escritos.....	43

CONTEXTO

CONTEXTO SOCIOECONÓMICO

Situación socioeconómica e cultural da zona onde se empraza o centro

O Centro está situado na capitalidade do Concello. Nel escolarízanse todos os alumnos/as do Concello, agás aqueles que están escolarizados en Educación Infantil e Primaria no CEIP de Lousada.

O núcleo de poboación máis grande céntrase no propio Guntín onde se atopa o Concello, seguíndolle en importancia polo seu nivel de servizos Lousada. O resto son parroquias e pequenas entidades de poboación caracterizadas pola súa dispersión.

Polo que respecta a infraestruturas de servizos sociais, no Concello de Guntín temos:

- Un CPI en Guntín onde se imparte Educación Infantil, Primaria e toda a Educación Secundaria Obrigatoria.
- Un CEIP en Lousada no que se imparte Educación Infantil e Educación Primaria.
- Un Centro de Saúde (PAC) dependente do Sergas.
- Un campo de fútbol.
- Pistas polideportivas nos Colexios.
- Pabillón Municipal de Deportes.
- Importante infraestrutura para practicar natación con dúas piscinas ó aire libre.
- Unha casa de cultura.

No referente aos medios de transporte utilizados polo alumnado o máis importante é o autobús escolar. Hai, como é lóxico, un pequeno grupo de alumnos/as que se desprazan ata o centro a pé.

A distancia que teñen que percorrer oscila entre menos dun Quilómetro a 30 Km. O tempo que tardan en chegar á casa é arredor duns 45 minutos como media, situándose un grupo importante en torno á media hora de traxecto. En canto ao gasto realizado nestas viaxes, ningún alumno/a paga nada por recibir axuda oficial.

Entorno socioeconómico e cultural das familias do alumnado

A base socioeconómica dos habitantes do Concello, que conta cunha poboación de 3563 habitantes é, na súa maioría, a gandería e a labranza. A xente da capitalidade adícase fundamentalmente ao comercio, hostalería, servizos e pequena industria.

Pódese afirmar que, en xeral, predominan as familias con renda media-baixa, sendo isto parello ao seu nivel cultural. A inmensa maioría dos pais/nais do alumnado teñen exclusivamente estudos primarios e nalgúns casos contados de estudos secundarios, medios e superiores.

No que respecta ao Centro as familias manteñen unha actitude de confianza co mesmo, acoden cando se lles convoca, aínda que non maioritariamente e as súas

preocupacións céntranse en que os seus fillos promovan de curso, sigan estudos de ensinanza post-obrigatoria e dispoñan dun bo servizo de transporte e comedor.

ANÁLISE DO CENTRO

Elementos materiais

O actual centro comezou sendo un colexio público formado por 8 unidades. A primitiva construción data aproximadamente da década dos 80. No ano 1997 engadíuselle un edificio anexo que é onde se imparte a E.S.O. Incluíuse neste proxecto a renovación do edificio antigo, tanto por dentro coma por fóra do mesmo.

O Centro emprázase nunha parcela de 10 000 m² e ao redor do edificio existen ademais de zonas verdes, un ximnasio e unha pista polideportiva cuberta.

Dentro do aulario dispoñemos dos seguintes espazos destinados á docencia:

- Laboratorio de Ciencias Naturais, Química e Física.
- Aula de Música.
- Aula de Plástica e Debuxo.
- Aula de Tecnoloxía e Electrónica.
- Aula de Informática.
- Biblioteca.
- Aula de usos múltiples.

Cómpre mencionar que estes espazos, por ser un centro integrado, compártense entre Primaria e Secundaria.

Así mesmo, temos os distintos espazos adicados á administración e outros servizos (departamentos, sala de reunión, sala de profesores, despachos, etc)

Alumnado

A procedencia xeográfica do alumnado circunscríbese ao devandito Concello de Guntín. A este hai que engadirle algunha das parroquias máis próximas a Guntín, como é o caso do concello de Portomarín.

A lingua maioritaria entre os alumnos é o galego cunha porcentaxe aproximada do 95%.

FUNCIONAMENTO DO CENTRO

Estudos que imparte

No centro impártense tres etapas educativas: infantil, primaria e secundaria obrigatoria.

No presente curso escolar seguese a participar no Proxecto Seccións Europeas.

Oferta as seguintes materias optativas na ESO.

Iniciación á Tecnoloxía Informática .

Biología e Xeoloxía.

Física e Química.

Matemáticas aplicadas e académicas

Cultura científica

Seccións bilingües en música e ciencias sociais

Iniciativas empresariais e emprendedoras

Francés

Educación plástica e visual

CARACTERÍSTICAS DO DEPARTAMENTO

No curso actual é unipersonal.

As materias de 1º, 3º e 4º de Bioloxía e Xeoloxía corren a cargo de Amparo Veiga Vila, do Departamento de Bioloxía e Xeoloxía.

Os grupos están distribuídos como segue:

1º ESO, un grupo de 11 alumnos

3º ESO, un grupo de 9 e outro de 13 alumnos

4º ESO, un grupo de 8 alumnos en Bioloxía-Xeoloxía

OBXECTIVOS DA EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

A Educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás outras persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas outras persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes da información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexos, e iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse en máis dunha lingua estranxeira de maneira apropiada.
- j) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propia e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes a cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.
- k) Coñecer o corpo humano e o seu funcionamento, aceptar o propio e o das outras persoas, aprender a coidalo, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos do coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.
- l) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- m) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
- n) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para a mantenza da nosa identidade.

COMPETENCIAS BÁSICAS NA ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA

Son as habilidades para interactuar co mundo físico, tanto nos seus aspectos naturais como nos xerados pola acción humana, de tal modo que se posibilite a comprensión de sucesos, a predición de consecuencias e a actividade dirixida á mellora e preservación das condicións de vida propia, das demais persoas e do resto dos seres vivos. En definitiva, incorpora habilidades para desenvolverse adecuadamente, con autonomía e iniciativa persoal, en ámbitos da vida e do coñecemento moi diversos (saúde, actividade produtiva, consumo, ciencia, procesos tecnolóxicos, etc.) e para interpretar o mundo, o que esixe a aplicación dos conceptos e principios básicos que permiten a análise dos fenómenos dende os diferentes campos de coñecemento científico involucrados.

O anterior inclúe a adecuada percepción do espazo físico no que se desenvolven a vida e a actividade humana, tanto a gran escala como no contorno inmediato, e a habilidade para interactuar co espazo circundante: moverse nel e resolver problemas nos que interveñan os obxectos e a súa posición.

Así mesmo, a competencia de interactuar co espazo físico leva implícito ser consciente da influencia que ten a presenza das persoas no espazo, o seu asentamento, a súa actividade, as modificacións que introducen e as paisaxes resultantes, así como da importancia de que todos os seres humanos se beneficien do desenvolvemento e de que este procure a conservación dos recursos e a diversidade natural, e se manteña a solidariedade global e interxeracional. Supón así mesmo demostrar espírito crítico na observación da realidade e na análise das mensaxes informativas e publicitarias, así como uns hábitos de consumo responsables na vida cotiá.

Deste xeito, partindo do coñecemento do corpo humano, da natureza e da interacción dos homes e mulleres con ela, deberán argumentar racionalmente as consecuencias duns ou doutros modos de vida, e adoptar unha disposición a unha vida física e mental saudables nun contorno natural e social tamén saudable.

Tamén incorpora a aplicación dalgunhas nocións, conceptos científicos e técnicos, e de teorías científicas básicas previamente comprendidas. Isto implica a habilidade progresiva para poñer en práctica os procesos e actitudes propios da análise sistemática e de indagación científica: identificar e suscitar problemas relevantes; realizar observacións directas e indirectas con conciencia do marco teórico ou interpretativo que as dirixe; formular preguntas; localizar, obter, analizar e representar información cualitativa e cuantitativa; suscitar e contrastar solucións, tentativas ou hipóteses; realizar predicións e inferencias de distinto nivel de complexidade; e identificar o coñecemento disponible (teórico e empírico) necesario para responder ás preguntas científicas, e para obter, interpretar, avaliar e comunicar conclusións en diversos contextos (académico, persoal e social). Así mesmo, significa recoñecer a natureza, fortalezas e límites da actividade investigadora como construción social do coñecemento ao longo da historia.

Debe acadarse tamén a conciencia necesaria para o uso responsable dos recursos naturais, o coidado do medio, o consumo racional e responsable, e a protección da saúde individual e colectiva como elementos clave da calidade de vida das persoas.

Dun xeito máis detallado pódense establecer do seguinte xeito

COMPETENCIAS BÁSICAS EN BIOLOXÍA-XEOLOXÍA

a) Competencia para o coñecemento e interacción co mundo físico.

- Adquirir os conceptos básicos.
- Valorar a natureza como fonte de recursos a protexer e conservar.
- Identificar ao ser humano como integrante do ecosistema, do planeta e do Universo.
- Adquirir hábitos de vida saudables.

b) Competencia matemática.

- Aplicar cálculos matemáticos axeitados a cada un dos temas tratados.

c) Competencia en comunicación lingüística.

- Lectura comprensiva de textos científicos de actualidade procedentes de xornais, revistas ou libros de divulgación .

- Manexo do diccionario e elaboración de redaccións e resumos.
- d) Competencia no tratamento da información e competencia dixital.**
 - Búsqueda de información. Vídeos e ilustracións na rede para facilitar a comprensión dos distintos conceptos.
- e) Competencia social e cidadá.**
 - Coñecer a gran variedade de recursos que nos ofrece a Terra e valorar a súa xestión sostible.
 - Fomentar o respecto pola natureza.
- f) Competencia para aprender a aprender.**
 - Realización de resumos, esquemas, mapas conceptuais e suliñado de ideas fundamentais en textos.
- g) Competencia emocional.**
 - Adquirir un espírito cívico de respecto e coidado do entorno e da súa propia persoa.
- h) Competencia cultural e artística.**
 - Valorar a beleza de paisaxes e seres vivos.
 - Identificar obras artísticas que poidan ilustrar os distintos temas.

OBXECTIVOS XERAIS DO ENSINO DAS CIENCIAS DA NATUREZA

O ensino desta materia terá como obxectivo o desenvolvemento das seguintes capacidades:

1. Comprender e utilizar as estratexias e os coceptos básicos das ciencias da natureza para interpretar os fenómenos naturais, así como para analizar e valorar as repercusións do desenvolvemento científico e das aplicacións tecnolóxicas.
2. Aplicar, na resolución de problemas e en sinxelas investigacións, estratexias coherentes cos procedementos da ciencia, tales como a discusión a formulación de hipóteses, a elaboración de estratexias de resolución e deseños experimentais, a análise de resultados, a consideración de aplicacións e repercusións do estudo realizado e a busca de coherencia global.
3. Comprender e expresar mensaxes con contido científico utilizando diferentes linguaxes como oral, escrita, gráfica, etc.. con propiedade así como comunicar a outros argumentacións e explicacións empregando argumentos científicos.
4. Buscar e seleccionar informacións sobre temas científicos, utilizando diferentes fontes e empregalas para fundamentar e orientar os traballos sobre temas científicos.
5. Desenvolver hábitos favorables á promoción da saúde persoal e comunitarias en ámbitos como a alimentación, hixiene e sexualidade, facilitando estratexias que permitan facer fronte aos riscos da sociedade actual en aspectos tales como o consumo, drogodependencias e transmisión de enfermidades.
6. Comprender a importancia de utilizar os coñecementos procedentes das ciencias da natureza para satisfacer as necesidades humanas e participar na necesaria toma de decisións sobre os problemas locais e globais aos que nos enfentamos.
7. Adoptar actitudes críticas fundamentadas no coñecemento científico para analizar, individualmente ou en grupo, cuestións relacionadas coa ciencia, a

- tecnoloxía e a sociedade. Coñecer e valorar os problemas aos cales se enfronta hoxe a humanidade en relación á sobreexplotación dos recursos, ás diferenzas entre países desenvolvidos e non, e a necesidade de buscar a aplicación de medidas, para avanzar cara ao logro dun futuro sostible.
8. Valorar o carácter tentativo e creativo das ciencias da natureza así como as súas contribucións ao pensamento humano ao longo da historia, apreciando os grandes debates superadores de dogmatismos e as revolucións científicas que marcaron a evolución cultural da humanidade e as súas condicións de vida.
 9. Ser quen de buscar e de utilizar o coñecemento científico propio, planificando de forma autónoma a acción e posta en práctica das actividades de aprendizaxe, e de utilizar uns criterios de avaliación para autocorririrse no caso de que sexa necesario.

OBXECTIVOS DA ÁREA DE BIOLOXÍA E XEOLOXÍA DE 1º ESO

1. Coñecer o vocabulario científico adecuado ao seu nivel.
2. Coñecer toda a información de carácter científico para ter unha opinión propia.
3. Levar a cabo un traballo experimental de prácticas de laboratorio ou de campo.
4. Levar a cabo un proxecto de investigación desde unha boa planificación a unha óptima exposición.
5. Identificar as características que fan que a Terra sexa un planeta onde se desenvolva a vida.
6. Coñecer as funcións vitais das plantas e a súa importancia para a vida.
7. Coñecer e identificar os diferentes niveis da materia viva.
8. Recoñecer que os seres vivos están constituídos por células e determinar as características que os diferencian da materia inerte.
9. Identificar as funcións comúns de todos os seres vivos, diferenciando entre nutrición autótrofa e heterótrofa.
10. Identificar os diferentes grupos de seres vivos.
11. Recoñecer as características morfolóxicas principais dos distintos grupos taxonómicos.
12. Categorizar os criterios que serven para clasificar os seres vivos.
13. Identificar os principais modelos taxonómicos aos que pertencen os animais e as plantas máis comúns.
14. Coñecer as características dos principais grupos de invertebrados e vertebrados.
15. Determinar, a partir da observación, as adaptacións que lles permiten aos animais e ás plantas sobrevivir en determinados ecosistemas.
16. Utilizar claves dicotómicas ou outros medios para a identificación e a clasificación de animais e de plantas.
17. Coñecer as ideas principais sobre a orixe do universo e a formación e a evolución das galaxias.
18. Coñecer a organización do sistema solar e as súas concepcións ao longo da historia.
19. Relacionar a posición dun planeta no sistema solar coas súas características.
20. Coñecer a localización da Terra no sistema solar.
21. Coñecer e relacionar os movementos da Terra, da Lúa e do Sol coa existencia do día, a noite, as estacións, as mareas e as eclipses.
22. Coñecer os materiais terrestres nas grandes capas da Terra.
23. Identificar e coñecer as propiedades e as características dos minerais e das rochas.
24. Coñecer a atmosfera e as propiedades do aire.
25. Identificar os problemas de contaminación ambiental desenvolvendo actitudes que contribúan a unha solución.
26. Apreciar a importancia da auga e describir as súas propiedades.

27. Coñecer o ciclo da auga, o uso que se fai dela e a súa distribución na Terra.
28. Comprender a necesidade dunha xestión sostible da auga potenciando a redución no consumo e a reutilización.
29. Valorar a importancia das augas doces e salgadas.
30. Coñecer os compoñentes dun ecosistema.
31. Identificar os factores que desencadean os desequilibrios que se dan nun ecosistema.
32. Apreciar todas as accións que favorecen a conservación do medio.
33. Coñecer e identificar os compoñentes que fan do solo un ecosistema.

**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, COMPETENCIAS CLAVE,
INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN.**

Competencias clave	1ª AVALIACIÓN Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific. %	Instrumentos de avaliación (%)							Temas transversais						
				Prob. esc.	Prob. oral	Trab. ind.	Trab. grup.	Cad. Cla.	Rúb. (2)	Obs.	CL	EOE	CA	TI	EMP	EC	PV
CCL,CMCCT	BXB1.1.1. Identifica os termos máis frecuentes do vocabulario científico, e exprésase de xeito correcto tanto oralmente como por escrito.	50%	25%	90%			5%	5%				X	X				
CD,CAA,CCL	BXB1.2.1. Procura, selecciona e interpreta a información de carácter científico a partir da utilización de diversas fontes. BXB1.2.2. Transmite a información seleccionada de xeito preciso, utilizando diversos soportes. BXB1.2.3. Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.	50%	25%			60%	30%	10%						X	X		
CMCCT,CSC,C SIEE,CAA	BXB1.3.1. Coñece e respecta as normas de seguridade no laboratorio, e coida os instrumentos e o material empregado. BXB1.3.2. Desenvolve con autonomía a planificación do traballo experimental, utilizando tanto instrumentos ópticos de recoñecemento como material básico de laboratorio, argumenta o proceso experimental seguido, describe as súas observacións e interpreta os seus resultados	Eliminado temporalmente															
CCEC,CMCCT	. BXB3.1.1. Estima a importancia da biodiversidade e aplica criterios de clasificación dos seres vivos, relacionando os animais e as plantas máis comúns co seu grupo taxonómico.	50%	30%	60%		20%	20%										
CMCCT	BXB3.2.1. Identifica e recoñece exemplares característicos de cada un destes grupos, e salienta a súa importancia biolóxica.	50%	20%	90%			10%										
CMCCT	BXB3.3.1. Discrimina as características xerais e singulares de cada grupo taxonómico	70%	20%	90%			10%										
CMCCT	BXB3.4.1. Asocia invertebrados comúns co grupo taxonómico ao que pertencen. BXB3.4.2. Recoñece exemplares de vertebrados e asígnalos á clase á que pertencen.	70%	20%	80%		20%											
CMCCT	BXB3.5.1. Detalla o proceso da nutrición autótrofa e relación coa súa importancia para o conxunto de todos os seres vivos. BXB3.5.2. Describe as características xerais e singulares dos principais grupos de plantas.	100%	25%	90%			10%										
CAA	BXB3.6.1. Clasifica e identifica animais e plantas a partir de claves de identificación.	50%	15%	50%			50%					X					
CMCCT,CAA,CCEC	BXB3.7.1. Identifica exemplares de plantas e animais propios dalgúns ecosistemas ou de interese especial por seren especies en perigo de extinción ou endémicas. BXB3.7.2. Relaciona coa súa adaptación ao medio a presenza de determinadas estruturas nos animais e nas plantas máis comúns. BXB3.7.3. Identifica exemplares de plantas e animais propios dos ecosistemas galegos.	70%	20%	80%		10%	10%										



Primeira proba



Segunda proba

Competencias clave	2º AVALIACIÓN Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec. %	Peso Cualific. %	Instrumentos de avaliación (%)							Temas transversais						
				Prob .esc.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Cad Cla	Rúb (2)	Obs.	CL	EOE	C A	TI C	EM P	E C	PV
CMCCT	BXB4.1.1. Identifica os compoñentes dun ecosistema.	100	20	90		10											
CMCCT	BXB4.2.1. Recoñece e enumera os factores desencadeantes de desequilibrios nun ecosistema.	100	20	90		10											
CSC,CSIEE	BXB4.3.1. Selecciona accións que preveñen a destrución ambiental.	60	10	90		10										X	
CAA,CMCCT	BXB5.1.1. Integra e aplica as destrezas propias do método científico.	50	10	50			50						X				
CAA,CCL	BXB5.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.	50	10	50			50					X					
CMCCT,CD	BXB5.3.1. Utiliza diferentes fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.	50	10			50	50						X				
CSC,CSIEE	BX.B5.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.	50	10	20		50	50									X	
CAA,CMCCT,C SIEE,CD,CCL, CCEC	BXB5.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e defensa na aula. BXB5.5.2. Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.	50	10	25	25	25	25					X					



Primeira proba



Segunda proba



Terceira proba

CPI PLURILINGÜE TINO GRANDÍO-. DEPARTAMENTO DE BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

Competencias clave	3ª AVALIACIÓN Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec. %	Peso Cualific. %	Instrumentos de avaliación (%)							Temas transversais						
				Prob. esc.	Prob. oral	Trab. ind.	Trab. grup.	Cad. Cla.	Rúb. (2)	Obs.	CL	EO E	C A	TI C	EM P	E C	PV
CMCCT	BXB2.1.1. Identifica as ideas principais sobre a orixe do universo.	50	10	90		10											
CMCCT	BXB2.2.1. Recoñece os compoñentes do Universo e do Sistema Solar, e describe as súas características xerais.	50	15	90		10											
CMCCT	BXB2.3.1. Precisa as características que se dan no planeta Terra que permiten o desenvolvemento da vida nel, e que non se dan nos outros planetas.	100	25	90		10											
CMCCT	BXB2.4.1. Identifica a posición da Terra no Sistema Solar.	100	25	90		10											
CMCCT	BXB2.5.1. Categoriza os fenómenos principais relacionados co movemento e a posición dos astros, e deduce a súa importancia para a vida. BXB2.5.2. Interpreta correctamente en gráficos e esquemas fenómenos como as fases lunares e as eclipses, e establece a súa relación coa posición relativa da Terra, a Lúa e o Sol.	100	25	90		10						X					
CMCCT	BXB2.6.1. Describe as características xerais dos materiais máis frecuentes nas zonas externas do planeta e xustifica a súa distribución en capas en función da súa densidade. BXB2.6.2. Describe as características xerais da codia, o manto e o núcleo terrestre, e os materiais que os compoñen, e relaciona esas características coa súa situación.	50	15	90		10						X					
CMCCT,CAA,CCEC,CSC	BXB2.7.1. Identifica minerais e rochas utilizando criterios que permitan diferenciarlos. BXB2.7.2. Describe algunhas das aplicacións máis frecuentes dos minerais e das rochas no ámbito da vida cotiá. BXB2.7.3. Recoñece a importancia do uso responsable e a xestión sustentable dos recursos minerais.	50	10	50	50												
CMCCT	BXB2.8.1. Recoñece a estrutura e a composición da atmosfera. BXB2.8.2. Recoñece a composición do aire e identifica os contaminantes principais en relación coa súa orixe. BXB2.8.3. Identifica e xustifica con argumentacións sinxelas as causas que sustentan o papel protector da atmosfera para os seres vivos.	100	25	90		10						X					
CSC,CSIEE	BXB2.9.1. Relaciona a contaminación ambiental coa deterioración ambiental, e propón accións e hábitos que contribúan á súa solución.	100	25	90		10											X
CSC	BXB2.10.1. Relaciona situacións en que a actividade humana interfere coa acción protectora da atmosfera.	60	15	80	20												X
CMCCT	BXB2.11.1. Recoñece as propiedades anómalas da auga en relación coas súas consecuencias para o mantemento da vida na Terra.	60	10	90		10											
CMCCT	BXB2.12.1. Describe o ciclo da auga en relación cos seus cambios de estado de agregación.	100	25	90		10											
CSC,CSIEE	BXB2.13.1. Comprende e identifica o significado da xestión sustentable da auga doce e enumera medidas concretas que colaboren na súa xestión	50	25	50	50												X
CSC	BXB2.14.1. Recoñece os problemas de contaminación de augas doces e salgadas, en relación coas actividades humanas	100	25	90		10											X
CMCCT	BXB2.15.1. Describe as características que posibilitaron o desenvolvemento da vida na Terra.	50	25	90		10											

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE MÍNIMOS IMPRESCINDIBLES

No caso de interrupción do desenvolvemento normal do curso debido á situación sanitaria actual intentarase acadar os seguintes estándares:

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe
Asocia correctamente unha lista de características co grupo taxonómico que lles corresponde.	BXB3.3.1. Discrimina ás características xerais e singulares de cada grupo taxonómico.
Asocia imaxes ou descrições co grupo taxonómico correspondente	BXB3.4.1. Asocia invertebrados comúns co grupo taxonómico ao que pertencen. BXB3.4.2. Recoñece exemplares de vertebrados e asígnaos á clase á que pertencen.
Recoñece os elementos que interveñen na fotosíntese e estable as relacións correctas entre as fontes de materia e enerxía e os produtos obtidos	BXB3.5.1. Detalla o proceso da nutrición autótrofa e relaciónao coa súa importancia para o conxunto de todos os seres vivos
Asocia unha lista de características co grupo taxonómico ó que pertecen.	BXB3.5.2. Describe as características xerais e singulares dos principais grupos de plantas.
Asocia distintos seres vivos co nivel trófico ó que pertecen e describe factores abióticos	BXB4.1.1. Identifica os compoñentes dun ecosistema.
Sabe situar a Terra con respecto ós outros planetas, ó Sol e a Lúa.	BXB2.4.1. Identifica a posición da Terra no Sistema Solar.
Identifica a orixe dos días e noites e das estacións do ano.	BXB2.5.1. Categoriza os fenómenos principais relacionados co movemento e a posición dos astros, e deduce a súa importancia para a vida.
Identifica esquemas ilustrativos dos eclipses e das fases lunares.	BXB2.5.2. Interpreta correctamente en gráficos e esquemas fenómenos como as fases lunares e os eclipses, e establece a súa relación coa posición relativa da Terra, a Lúa e o Sol.

Nunha lista, distingue gases de orixe natural e artificial, os imprescindibles para a vida e os causantes de problemas ambientais.	BXB2.8.2. Recoñece a composición do aire e identifica os contaminantes principais en relación coa súa orixe.
Elabora textos sinxelos describiendo o papel da atmosfera para os seres vivos.	BXB2.8.3. Identifica e xustifica con argumentacións sinxelas as causas que sustentan o papel protector da atmosfera para os seres vivos.
Explica os procesos relacionados coa evaporación e a precipitación responsables do ciclo da auga.	BXB2.12.1. Describe o ciclo da auga en relación cos seus cambios de estado de agregación.

Contidos comúns

- ❖ Utilización de estratexias propias do traballo científico, mediante a proposta de sinxelas investigacións para a resolución de situacións problema, discusión do seu interese, identificación de variables que interveñen, formulación dalguha hipótese de traballo, seguimento dunha planificación na posta en práctica, recollida organizada dos datos, interpretación de resultados e comunicación das conclusións.
- ❖ Busca, selección e valoración crítica de información de carácter científico utilizando as tecnoloxías da comunicación e da información e outras fontes.
- ❖ Interpretación de información de carácter científico coa axuda de modelos axeitados, e utilización desta información para formar unha opinión propia e expresarse axeitadamente, coa axuda das tecnoloxías da comunicación e da información e outras fontes.
- ❖ Valoración das achegas das ciencias da natureza ao longo da historia, para darlles resposta ás necesidades dos seres humanos e mellorar as condicións da súa existencia, así como para apreciar e disfrutar da diversidade natural e cultural, participando na súa conservación, protección e mellora.
- ❖ Asimilar as diferenzas sociais derivadas da desigual repartición da riqueza no mundo, que provoca unhas condicións de enorme desvantaxe en aspectos de saúde, e ambiente dos países pobres respecto dos ricos.
- ❖ Posta en práctica correcta dos procedementos experimentais e respecto polas normas de seguridade.

TERCEIRO CURSO. BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

OBXECTIVOS DA ÁREA DE BIOLOXÍA E XEOLOXÍA 3.º ESO

1. Coñecer o vocabulario científico adecuado ao seu nivel.
2. Coñecer toda a información de carácter científico para ter unha opinión propia.
3. Levar a cabo un traballo experimental de prácticas de laboratorio ou de campo.
4. Levar a cabo un proxecto de investigación desde unha boa planificación a unha óptima exposición.
5. Adquirir coñecemento sobre a saúde e a enfermidade e todo o relacionado co sistema inmunitario.
6. Identificar as substancias aditivas e os problemas asociados a elas.
7. Coñecer todo o relacionado coa nutrición e alimentación identificando os trastornos de conduta alimentaria.
8. Identificar a anatomía e fisioloxía dos diferentes aparatos: dixestivo, respiratorio, circulatorio e excretor.
9. Coñecer a función do sistema nervioso e endócrino.
10. Coñecer a estrutura e función dos órganos dos sentidos: coidado e hixiene.
11. Identificar as principais glándulas endócrinas. Función.
12. Coñecer a función do aparato locomotor: relacións funcionais entre ósos e músculos.
13. Identificar a anatomía do aparato reprodutor: cambios físicos e psíquicos na adolescencia.
14. Coñecer o ciclo menstrual: fecundación, embarazo e parto.
15. Apreciar e considerar a sexualidade das persoas.
16. Coñecer os diferentes tipos de relevo terrestre.
17. Coñecer e identificar as formas de erosión.
18. Coñecer a importancia das augas subterráneas e a súa relación coas augas superficiais.
19. Coñecer as causas dos movementos da auga do mar e relacionalos coa erosión.
20. Identificar a acción eólica en diferentes ambientes.
21. Coñecer a acción xeolóxica dos glaciares.
22. Apreciar a actividade xeolóxica dos seres vivos e a especie humana como axente xeolóxico externo.
23. Identificar as actividades sísmicas e volcánicas coas súas características e os efectos que poden xerar.
24. Coñecer os riscos sísmicos e volcánicos e a forma de previlos.
25. Coñecer e identificar os compoñentes que fan do solo un ecosistema.

Competencias clave, estándares de aprendizaxe instrumentos de avaliación e temporalización

CPI PLURILINGÜE TINO GRANDÍO-. DEPARTAMENTO DE BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

	BXB3.11.2. Relaciona cada nutriente coa súa función no organismo, e recoñece hábitos nutricionais saudables.																	
CAA.CSC	BXB3.12.1. Deseña hábitos nutricionais saudables mediante a elaboración de dietas equilibradas, utilizando táboas con grupos de alimentos cos nutrientes principais presentes neles e o seu valor calórico.	50	10			50	50						X	X				
CMCCT	BXB3.13.1. Valora e determina unha dieta equilibrada para unha vida saudable e identifica os principais trastornos da conduta alimentaria.	100	25	90		10												
CMCCT	BXB3.14.1. Determina e identifica, a partir de gráficos e esquemas, os órganos, os aparellos e os sistemas implicados na función de nutrición, e relaciónao coa súa contribución no proceso.	100	25	80	20													
CMCCT	BXB3.15.1. Recoñece a función de cada aparello e de cada sistema nas funcións de nutrición.	100	25	90		10												
CMCCT	BXB3.16.1. Coñece e explica os compoñentes dos aparellos dixestivo, circulatorio, respiratorio e excretor, e o seu funcionamento.	100	25	90		10												
CMCCT	BXB3.17.1. Diferencia as doenzas máis frecuentes dos órganos, os aparellos e os sistemas implicados na nutrición, e asóciaas coas súas causas.	100	25	90		10												



Primeira proba



Segunda proba



Terceira proba

CPI PLURILINGÜE TINO GRANDÍO-. DEPARTAMENTO DE BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

Competencias clave	2ª AVALIACIÓN Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific. %	Instrumentos de avaliación (%)							Temas transversais						
				Probes. c.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Ca d Cl a	Rú b (2)	Obs.	C L	EO E	C A	TI C	EM P	E C	P V
CMCCT	BXB3.18.1. Especifica a función de cada aparello e de cada sistema implicados nas funcións de relación. BXB3.18.2. Describe os procesos implicados na función de relación, e identifica o órgano ou a estrutura responsables de cada proceso. BXB3.18.3. Clasifica os tipos de receptores sensoriais e relaciónaos cos órganos dos sentidos en que se atopan.	100	25	90	10												
CMCCT,CSC	BXB3.19.1. Identifica algunhas doenzas comúns do sistema nervioso e relaciónaos coas súas causas, cos factores de risco e coa súa prevención.	75	10	90	10											X	
CMCCT	BXB3.20.1. Enumera as glándulas endócrinas e asocia con elas as hormonas segregadas e a súa función.	60	10	90	10												
CMCCT	BXB3.21.1. Recoñece algún proceso que teña lugar na vida cotiá no que se evidencie claramente a integración neuroendócrina.	50	10	90	10												
CMCCT	BXB3.22.1. Localiza os principais ósos e músculos do corpo humano en esquemas do aparello locomotor.	60	10	90	10												
CMCCT	BXB3.23.1. Diferencia os tipos de músculos en función do seu tipo de contracción, e relaciónaos co sistema nervioso que os controla.	100	25	90	10												
CSC,CAA	BXB3.24.1. Identifica os factores de risco máis frecuentes que poden afectar o aparello locomotor e relaciónaos coas lesións que producen.	75	10	90	10												
CMCCT	BXB3.25.1. Identifica en esquemas os órganos do aparello reprodutor masculino e feminino, e especifica a súa función.	100	25	90	10												
CMCCT	BXB3.26.1. Describe as principais etapas do ciclo menstrual e indica que glándulas e que hormonas participan na súa regulación. BXB3.26.2. Identifica os acontecementos fundamentais da fecundación, do embarazo e do parto	70	20	90	10												
CMCCT,CSC,CCEC	BXB3.27.1. Discrimina os métodos de anticoncepción humana. BXB3.27.2. Categoriza as principais doenzas de transmisión sexual e argumenta sobre a súa prevención.	100	25	90	10											X	
CMCCT	BXB3.28.1. Identifica as técnicas de reprodución asistida máis frecuentes.	70	20	90	10												
CSC,CCEC	BXB3.29.1. Actúa, decide e defende responsablemente a súa sexualidade e a das persoas do seu contorno.	100	10			50	50			100						X	

Primeira proba Segunda proba

CPI PLURILINGÜE TINO GRANDÍO-. DEPARTAMENTO DE BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

Competencias clave	3ª AVALIACIÓN Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific %.	Instrumentos de avaliación (%)							Temas transversais						
				Prob .esc.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Cad Cla	Rúb (2)	Obs.	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV
CMCCT	BXB4.1.1. Identifica a influencia do clima e das características das rochas que condicionan os tipos de relevo e inflúen neles.	100	25	90	10												
CMCCT	BXB4.2.1. Relaciona a enerxía solar cos procesos externos, e xustifica o papel da gravidade na súa dinámica. BXB4.2.2. Diferencia os procesos de meteorización, erosión, transporte e sedimentación, e os seus efectos no relevo.	100	25	90	10												
CMCCT	BXB4.3.1. Analiza a actividade de erosión, transporte e sedimentación producida polas augas superficiais, e recoñece algún dos seus efectos no relevo.	50	10	90	10												
CMCCT,CSC	BXB4.4.1. Valora e analiza a importancia das augas subterráneas e os riscos da súa sobreexplotación.	50	10	90	10												
CMCCT	BXB4.5.1. Relaciona os movementos da auga do mar coa erosión, o transporte e a sedimentación no litoral, e identifica algunhas formas resultantes características.	60	10	80	20												
CMCCT	BXB4.6.1. Asocia a actividade eólica cos ambientes en que esta actividade xeolóxica pode ser relevante.	50	10	80	20												
CMCCT	BXB4.7.1. Analiza a dinámica glaciaria e identifica os seus efectos sobre o relevo.	50	10	80	20												
CCEC,CAA	BXB4.8.1. Investiga acerca da paisaxe do seu contorno máis próximo e identifica algúns dos factores que condicionaron a súa modelaxe.	50	10			50	50										
CMCCT,CSC,CCEC	BXB4.9.1. Identifica a intervención de seres vivos en procesos de meteorización, erosión, transporte e sedimentación. BXB4.9.2. Valora e describe a importancia das actividades humanas na transformación da superficie terrestre.	100	25	80	20						X				X		
CMCCT	BXB4.10.1. Diferencia un proceso xeolóxico externo dun interno e identifica os seus efectos no relevo.	60	10	90	10												
CMCCT	BXB4.11.1. Coñece e describe como se orixinan os sismos e os efectos que xeran. BXB4.11.2. Relaciona os tipos de erupción volcánica co magma que as orixina, e asóciaos co seu grao de perigo.	60	15	90	10												
CAA,CMCCT	BXB4.12.1. Xustifica a existencia de zonas en que os terremotos son máis frecuentes e de maior magnitude.	100	25	90	10												
CAA,CSC	BXB5.13.1. Valora e describe o risco sísmico e, de ser o caso, volcánico existente na zona en que habita, e coñece as medidas de prevención que debe adoptar.	60	15	90	10												
CMCCT	BXB5.1.1. Recoñece que o solo é o resultado da interacción entre os compoñentes bióticos e abióticos, e sinala algunha das súas interaccións.	100	25	90	10												

CPI PLURILINGÜE TINO GRANDÍO-. DEPARTAMENTO DE BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

CMCCT,CSC	BXB5.2.1. Recoñece a fragilidade do solo e valora a necesidade de protexelo.	100	25	90	10												
CAA,CMCCT	BXB6.1.1. Integra e aplica as destrezas propias do método científico.	50	10			50	50										
CAA,CCL	BXB6.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.	50	10			50	50										
CMCCT,CD	BXB6.3.1. Utiliza fontes de información apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.	50	10			100							X				
CAA,CMCCT,CSC,CSIEE	BXB6.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.	50	10			50	50									X	
CSIEE,CD,CCL,CCEC	BXB6.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e defensa na aula. BXB6.5.2. Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.	50	10			50	50					X					



Primeira proba



Segunda proba



Terceira proba

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE MÍNIMOS IMPRESCINDIBLES

No caso de interrupción do desenvolvemento normal do curso debido á situación sanitaria actual intentarase acadar os seguintes estándares:

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe
Manipula correctamente os instrumentos de laboratorio e mantén a orde e atención no desenvolvemento das prácticas	BXB1.3.1. Coñece e respecta as normas de seguridade no laboratorio, e coida os instrumentos e o material empregado.
Sabe describir as función vitais dos seres vivos	BXB2.1.1. Diferencia a materia viva da inerte partindo das características particulares de ambas.
Sabe enumerar as características e orgánulos específicos de cada tipo de célula	BXB2.1.2. Establece comparativamente as analogías e as diferenzas entre célula procariota e eucariota, e entre célula animal e vexetal.
Expon correctamente os niveis de organización, de máis senxelo a máis complexo.	BXB3.1.1. Interpreta os niveis de organización no ser humano e procura a relación entre eles.
Coñece a función dos orgánulos celulares máis importantes.	BXB3.1.2. Diferencia os tipos celulares e describe a función dos orgánulos máis importantes.
Relaciona os fundamentais tipos de tecidos coa súa función.	BXB3.2.1. Recoñece os principais tecidos que conforman o corpo humano e asóciaos á súa función
Distingue o que é nutrición, nutriente e alimento.	BXB3.11.1. Discrimina o proceso de nutrición do da alimentación.
Diferencia nutrientes enerxéticos, plásticos e reguladores e os alimentos nos que están presentes.	BXB3.11.2. Relaciona cada nutriente coa súa función no organismo, e recoñece hábitos nutricionais saudables.

Coñece os hábitos de alimentación saudables, os distintos tipos de dietas, e as enfermidades nutricionais máis comúns	BXB3.13.1. Valora e determina unha dieta equilibrada para unha vida saudable e identifica os principais trastornos da conduta alimentaria.
É capaz de situar en esquemas e debuxos os nomes dos órganos e aparellos dixestivo, respiratorio, circulatorio e excretor.	BXB3.14.1. Determina e identifica, a partir de gráficos e esquemas, os órganos, os aparellos e os sistemas implicados na función de nutrición, e relaciónao coa súa contribución no proceso.
Asocia correctamente os procesos relacionados coa nutrición cos órganos e sistemas implicados.	BXB3.15.1. Recoñece a función de cada aparello e de cada sistema nas funcións de nutrición.
Sabe explicar a función dos órganos implicados na nutrición.	BXB3.16.1. Coñece e explica os compoñentes dos aparellos dixestivo, circulatorio, respiratorio e excretor, e o seu funcionamento.
Relaciona algunhas doenzas comúns na actualidade, relacionadas coa nutrición, coas causas e efectos que provocan.	BXB3.17.1. Diferencia as doenzas máis frecuentes dos órganos, os aparellos e os sistemas implicados na nutrición, e asóciaas coas súas causas.
Relaciona tipo de receptor e órgano que o pusúe.	BXB3.18.3. Clasifica os tipos de receptores sensoriais e relaciónaos cos órganos dos sentidos en que se atopan.
Asocia correctamente glándulas, hormonas e funcións.	BXB3.20.1. Enumera as glándulas endócrinas e asocia con elas as hormonas segregadas e a súa función
Diferencia o funcionamento da musculatura esquelética, lisa e cardíaca.	BXB3.23.1. Diferencia os tipos de músculos en función do seu tipo de contracción, e relaciónaos co sistema nervioso que os controla.

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe
Sinala correctamente os distintos órganos dos aparatos reprodutores e relacionaos correctamente coa súa función.	BXB3.25.1. Identifica en esquemas os órganos do aparello reprodutor masculino e feminino, e especifica a súa función.
	BXB3.26.1. Describe as principais etapas do ciclo menstrual e indica que glándulas e que hormonas participan na súa regulación.
Describe correctamente os acontecementos fundamentais da fecundación, embarazo e parto.	BXB3.26.2. Identifica os acontecementos fundamentais da fecundación, do embarazo e do parto.
É capaz de indicar cales son os métodos anticonceptivos máis axeitados según diversos casos e cales evitan as ETS.	BXB3.27.1. Discrimina os métodos de anticoncepción humana.
Describe hábitos de vida saudables relacionados coas ETS.	BXB3.27.2. Categoriza as principais doenzas de transmisión sexual e argumenta sobre a súa prevención.
É capaz de asociar distintos problemas de fertilidade co método de reprodución asistida que resultaría máis axeitado.	BXB3.28.1. Identifica as técnicas de reprodución asistida máis frecuentes.
Sabe asociar distintos tipos de microorganismos coas infeccións que causan.	BXB3.4.1. Recoñece as doenzas e as infeccións máis comúns, e relacionalas coas súas causas.
A partir do estudo dos mecanismos de transmisión pode propoñer hábitos de vida saudables relacionados coa prevención de enfermidades infecciosas.	BXB3.4.2. Distingue e explica os mecanismos de transmisión das doenzas infecciosas.

CUARTO CURSO. BIOLOXÍA E XEOLOXÍA.

OBXECTIVOS DA ÁREA DE BIOLOXÍA E XEOLOXÍA DE 4º ESO

1. Comparar a estrutura de distintos tipos de células.
2. Observar as fases do ciclo celular identificando o núcleo celular e a súa organización.
3. Analizar semellanzas e diferenzas entre os cromosomas e a cromatina.
4. Coñecer os procesos que teñen lugar na mitose e na meiose.
5. Identificar as funcións dos distintos ácidos nucleicos.
6. Recoñecer como forma de conservación xenética a replicación do ADN.
7. Utilizar o código xenético para expresar información xenética.
8. Ver as mutacións como formas de diversidade xenética.
9. Aplicar as leis da herdanza e os principios mendelianos na resolución de problemas sinxelos.
10. Establecer relacións entre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo.
11. Reflexionar sobre as enfermidades hereditarias e a súa prevención.
12. Identificar técnicas e aplicacións da enxeñería xenética e clonación.
13. Coñecer as probas e mecanismos da evolución e a mutación.
14. Realizar interpretacións a partir de árbores filoxenéticas.
15. Conceptualizar a hominización.
16. Identificar o carácter cambiante da terra, describir os cambios notables e interpretar cortes xeolóxicos e perfís topográficos.
17. Recoñecer os procesos xeolóxicos máis importantes na historia da Terra, analizando eóns, eras e períodos utilizando o coñecemento dos fósiles guía.
18. Coñecer e interpretar os fenómenos naturais derivados da tectónica de placas.
19. Analizar a estrutura da Terra a partir de distintos modelos e recursos de análise.
20. Reflexionar sobre a formación da litosfera, o relevo e a súa degradación.
21. Relacionar os factores ambientais coa vida dos seres vivos e ecosistemas.
22. Identificar o concepto de factor limitante e límite de tolerancia.
23. Afondar nos conceptos de biótomo, poboación, comunidade, ecotón, cadeas e redes tróficas.
24. Reflexionar sobre a adaptación dos seres vivos ao medio.
25. Identificar o proceso de transferencia de materia e enerxía na cadea trófica.
26. Valorar o impacto que o ser humano lles ocasiona aos ecosistemas.
27. Coñecer distintos procesos de tratamento de residuos e reflexionar sobre a recollida selectiva.
28. Identificar a importancia da utilización de enerxías renovables para a sostibilidade do planeta.
29. Utilizar o método científico con destreza.
30. Formular e contrastar hipóteses na experimentación e/ou observación.
31. Analizar a fiabilidade das fontes de información empregadas.
32. Desenvolver habilidades de traballo individual e grupal.
33. Realizar presentacións públicas argumentando as súas investigacións.

Competencias clave, estándares de aprendizaxe instrumentos de avaliación e temporalización

Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific. %	Instrumentos de avaliación (%)							Temas transversais						
				Prob .esc.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Cad Cla	Rúb (2)	Obs.	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSIEE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB1.10.1. Resolve problemas prácticos sobre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo. 	100	20	90		10									X		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB1.11.1. Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas. 	100	10	90		10											
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSIEE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB1.12.1. Diferencia técnicas de traballo en enxeñaría xenética. 	100	5			50	50										
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB1.13.1. Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva. 	100	10	90		10						X					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB1.14.1. Analiza as implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética. 	80	10	80		20									X		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB1.15.1. Interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía. 	80	5			50	50					X			X		

Primeira proba
 Segunda proba
 Terceira proba

2ª AVALIACIÓN

Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific. %	Instrumentos de avaliación (%)				Temas transversais									
				Prob .esc.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Cad Cla	Rúb (2)	Obs.	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB1.16.1. Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo. 	80	10	90		10											
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB1.17.1. Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural. 	100	10	90		10											
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB1.18.1. Interpreta árbores filoxenéticas. 	80	10	90		10											
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB1.19.1. Recoñece e describe as fases da hominización. 	80	10	80		10	10										
	Bloque 2. A dinámica da Terra																
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB2.1.1. Identifica e describe feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante, e relaciónaos cos fenómenos que suceden na actualidade. 	100	10	90		10											
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSIEE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB2.2.1. Reconstrúe algúns cambios notables na Terra, mediante a utilización de modelos temporais a escala e recoñecendo as unidades temporais na historia xeolóxica. 	80	10	80		20											
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB2.3.1. Discrimina os principais acontecementos xeolóxicos, climáticos e biolóxicos que tiveron lugar ao longo da historia da Terra, e recoñece algúns animais e plantas característicos de cada era. 	80	10	90		10											
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB2.4.1. Relaciona algún dos fósiles guía máis característico coa súa era xeolóxica. 	80	10	90		10											
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB2.5.1. Interpreta un mapa topográfico e fai perfís topográficos.. 	100	10	50		50											
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BXB2.5.2. Resolve problemas sinxelos de datación relativa, aplicando os principios de superposición de estratos, superposición de procesos e correlación. 	80	10	90		10											

Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific. %	Instrumentos de avaliación (%)							Temas transversais						
				Prob .esc.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Cad Cla	Rúb (2)	Obs.	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV
▪ CAA	▪ BXB2.6.1. Analiza e compara os modelos que explican a estrutura e a composición da Terra.	60	10	10		10											
▪ CAA ▪ CSIEE	▪ BXB2.7.1. Relaciona as características da estrutura interna da Terra e asóciaas cos fenómenos superficiais.	100	20	90		10											
▪ CAA	▪ BXB2.8.1. Expresa algunhas evidencias actuais da deriva continental e da expansión do fondo oceánico.	100	10	80	20							X					
▪ CAA ▪ CMCCT	▪ BXB2.9.1. Coñece e explica razoadamente os movementos relativos das placas litosféricas.	100	10	90		10						X					
▪ CAA	▪ BXB2.9.2. Interpreta as consecuencias dos movementos das placas no relevo.	100	20	90		10											
▪ CMCCT	▪ BXB2.10.1. Identifica as causas dos principais relevos terrestres																
▪ CAA ▪ CCL	▪ BXB2.11.1. Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos.	100	10	90		10											
▪ CAA	▪ BXB2.12.1. Interpreta a evolución do relevo baixo a influencia da dinámica externa e interna.	80	10	90		10											

Primeira proba
 Segunda proba
 Terceira proba

3ª AVALIACIÓN

Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific. %	Instrumentos de avaliación (%)							Temas transversais						
				Prob .esc.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Cad Cla	Rúb (2)	Obs.	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV
	Bloque 3. Ecoloxía e medio ambiente																
▪ CMCCT	▪ BXB3.1.1. Identifica o concepto de ecosistema e distingue os seus compoñentes.	100	20	90		10											
▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCL	▪ BXB3.1.2. Analiza as relacións entre biótomo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.	100	20	80	10	10											
▪ CSC ▪ CAA	▪ BXB3.2.1. Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste.	100	10	90		10											
▪ CMCCT ▪ CAA	▪ BXB3.3.1. Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa importancia na conservación deste.	80	10	90		10											
▪ CMCCT	▪ BXB3.4.1. Recoñece e describe relacións e a súa influencia na regulación dos ecosistemas, interpretando casos prácticos en contextos reais.	80	10	80		10	10										
▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL	▪ BXB3.5.1. Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.	100	10	90		10											
▪ CSC ▪ CCEC	▪ BXB3.6.1. Compara as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano, e valora criticamente a súa importancia.	80	10	80	20												
▪ CAA	▪ BXB3.7.1. Establece a relación entre as transferencias de enerxía dos niveis tróficos e a súa eficiencia enerxética.	80	10	90		10											
▪ CSC ▪ CCL ▪ CCEC	▪ BXB3.8.1. Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc.	100	20	50	50							X				X	
▪ CMCCT ▪ CAA	▪ BXB3.8.2. Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un	80	20			50	50					X		X		X	

CPI PLURILINGÜE TINO GRANDÍO-. DEPARTAMENTO DE BIOLOXÍA E XEOLOXÍA

▪ CCL	problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.																
▪ OCSC ▪ CSIEE	▪ BXB3.9.1. Describe os procesos de tratamento de residuos, e valora criticamente a súa recollida selectiva.	80	20	90		10						X					X
▪ CSC ▪ CAA	▪ BXB3.10.1. Argumenta os proles e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais.	80	20	90		10						X					X
▪ CSC ▪ CCL	▪ BXB3.11.1. Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta.	100	20	90		10						X					X

Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso Cualific. %	Instrumentos de avaliación (%)							Temas transversais						
				Prob .esc.	Prob oral	Trab ind	Trab grup	Cad Cla	Rúb (2)	Obs.	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV
	Bloque 4. Proxecto de investigación																
▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE	▪ BXB4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.	80	10		50	50											
▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT	▪ BXB4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.	80	10	50	50							X					
▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD	▪ BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.	100	20		50	50						X		X			
▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE	▪ BXB4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.	100	20		50	50											
▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CMCCT	▪ BXB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.	100	20		50	50						X					X
▪ CCL	BXB4.5.2. Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.	100	20	50	50												

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE MÍNIMOS IMPRESCINDIBLES

No caso de interrupción do desenvolvemento normal do curso debido á situación sanitaria actual intentarase acadar os seguintes estándares:

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe
É capaz de describir os orgánulos característicos de cada tipo de célula e as súas función.	BXB1.1.1. Compara a célula procariota e a eucariota, a animal e a vexetal, e recoñece a función dos orgánulos celulares e a relación entre morfoloxía e función.
Coñece a estrutura do núcleo, cromatina e cromosomas e os cambios relacionados co ciclo celular.	BXB1.2.1. Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular.
Describe as diferencias e importancia de ambos procesos.	BXB1.4.1. Recoñece as fases da mitose e meiose, diferencia ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico.
Describe a estrutura de ADN e ARN.	BXB1.5.1. Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.
Describe a relación entre ADN, xene, proteínas e caracteres hereditarios,	BXB1.6.1. Recoñece a función do ADN como portador da información xenética, e relaciónao co concepto de xene.
Explica a importancia das mutacións para os seres vivos e a súa implicación na evolución biolóxica.	BXB1.8.1. Recoñece e explica en que consisten as mutacións e os seus tipos.
Resolve problemas sinxelos que illustren as Leis de Mendel.	BXB1.9.1. Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.
Resolve problemas sinxelos sobre a herdanza da hemofilia e o daltonismo.	BXB1.10.1. Resolve problemas prácticos sobre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo.

Coñece e explica o que é a clonación e os seus posibles usos en diferentes ámbitos da vida.	BXB1.13.1. Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.
Mañexa e comprende textos relacionados coas aplicacións actuais da biotecnoloxía	BXB1.15.1. Interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía
Sabe fundamentar a selección natural e a adaptación das especies basándose na variabilidade xenética entre os individuos dunha poboación.	BXB1.17.1. Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural.
Explica as diferencias anatómicas e mentais existentes entre o ser humano e o resto dos homínidos.	BXB1.19.1. Recoñece e describe as fases da hominización
Completa modelos da estrutura interna da Terra.	BXB2.7.1. Relaciona as características da estrutura interna da Terra e asóciaas cos fenómenos superficiais.
Describe probas da Deriva Continental	BXB2.8.1. Expresa algunhas evidencias actuais da deriva continental e da expansión do fondo oceánico.
Sabe explicar a orixe do movemento de placas	BXB2.9.1. Coñece e explica razoadamente os movementos relativos das placas litosféricas.
Asocia fenómenos xeolóxicos relevantes (volcáns, terremotos, fallas e fosas oceánicas e cordilleiras) cos límites de placas.	BXB2.9.2. Interpreta as consecuencias dos movementos das placas no relevo. BXB2.10.1. Identifica as causas dos principais relevos terrestres
Define correctamente ecosistema, biotopo e biocenose e sabe poner exemplos de cada un e das interrelacións que existen entre eles.	BXB3.1.1. Identifica o concepto de ecosistema e distingue os seus compoñentes. BXB3.1.2. Analiza as relacións entre biótopo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.

Sabe poñer exemplos de adaptacións dos seres vivos ós ambientes nos que se desenvolven.	BXB3.2.1. Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste.
Asocia distintos tipos de seres vivos có nivel trófico ó que pertencen e explica a importancia dun nivel trófico para a supervivencia dos outros.	BXB3.5.1. Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.
Elabora un traballo propio sobre a influencia do ser humano sobre os ecosistemas.	BXB3.8.1. Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc.
Utiliza as TIC para elaborar e exponer traballos relacionados cos temas tratados na materia.	BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.

METODOLOXÍA NO CASO DE ENSINO SEMIPRESENCIAL.

Tanto nos cursos de 1º como de 3º e 4º da ESO dedicaríanse os días correspondentes ao ensino presencial a impartir contidos novos e aclarar dúbidas, deixando as actividades de repaso e exercicios para as sesións non presenciais. Os materiais de apoio publicaríanse na aula virtual do centro e na plataforma edixgal, no caso dos alumnos de 1º da ESO.

As probas escritas realizaríanse de xeito presencial.

Os traballos individuais realizados na casa valoraríanse con 0,25 puntos por semana ata un máximo de 1 punto sobre a nota media dos exames.

METODOLOXÍA NO CASO DE ENSINO NON PRESENCIAL.

Faránse uso de videoconferencias mediante webex para establecer comunicación directa co alumnado.

As actividades e recursos estarán dispoñibles para os alumnos a través da aula virtual e da plataforma edixgal, no caso de 1º da ESO.

Centrarémonos na adquisición dos estándares mínimos imprescindibles especificados para cada un dos tres cursos.

A avaliación e cualificación dos alumnos, durante estes periodos realizarase a través dos traballos propostos que estes deberán enviar á profesora semanalmente.

PROGRAMA DE REFORZO PARA A RECUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES

A tódos os alumnos que teñen pendente a materia de ciencias naturais, bioloxía-xeoloxía seralles entregado de xeito regular actividades encamiñadas a guiar o repaso da materia suspensa. Poderán consultar dúbidas coa profesora da asignatura sempre que o necesiten e terán que entregar as actividades resoltas. Cada avaliación terán probas orais/escritas según sexa o caso para valorar o seu aprendizaxe. No caso de non superar a materia poderán examinarse nunha proba final en maio.

PLAN DE REFORZO DO ALUMNADO REPETIDOR

Dado que estos alumnos están cursando de novo e íntegramente as materias do curso, o reforzo centrarase en detectar e corrixir as actitudes que levaron a non superar a materia: déficit de atención na aula, falta de traballo axeitado na casa, desmotivación. Tratarase de facer un seguimento máis personalizado destes alumnos e se é preciso, recavar a axuda do departamento de orientación para modificar conductas pouco axeitadas para o bo rendemento escolar.

MÉTODO DE AVALIACIÓN

Avaliación inicial realizarase no mes de outubro. Trátarase de detectar dificultades dos alumnos para comprender os conceptos da materia e para expresalos correctamente, para o cal se realizará unha proba consistente na lectura comprensiva dun texto científico axeitado ao seu nivel.

A avaliación positiva requirirá que os alumnos/as dominen os contidos e sexan capaces de desenrolar un traballo diario na clase, elaborar informes pulcros e claros, participar activamente nos traballos en grupo e adquirir o vocabulario específico da materia.

Faranse ó longo do curso probas escritas e/ou orais nas que o alumno/a terá que demostrar o dominio do vocabulario e a adquisición de conceptos e actitudes. Por outra parte valoraranse os traballos realizados individualmente (ou en grupo se a situación sanitaria o permite), a realización de exercicios dentro da aula, que deberán estar recollidos no seu caderno de traballo, e a participación e aproveitamento das actividades prácticas de laboratorio e extraescolares que sexa posible realizar durante o curso.

A nota de cada avaliación calcularase como a media das notas obtidas nas probas orais e/ou escritas e a nota final será a media das notas obtidas nas probas realizadas durante todo o curso.

Os traballos de ampliación propostos pola profesora/o poderán sumar ata un punto sobre a nota obtida nos exames orais/escritos. Os exercicios non feitos na casa ou na clase poderán restar 0,25 puntos cada día ata un máximo de un punto en cada avaliación.

Os exercicios realizados correctamente na casa ou na aula poderán sumar 0,25 puntos por día ata un máximo de un punto sobre a nota dos exames.

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E INCLUSIÓN

Descrición do grupo despois da avaliación inicial

Á hora de formular as medidas de atención á diversidade e inclusión debemos solicitar, en primeiro lugar, diversa información sobre cada grupo de alumnos e alumnas; como mínimo debe coñecerse a relativa a:

O número de alumnos e alumnas.

O funcionamento do grupo (clima da aula, nivel de disciplina, atención...).

As fortalezas que se identifican no grupo en canto ao desenvolvemento de contidos curriculares.

- As necesidades que se puidesen identificar; convén pensar nesta fase en como se poden abordar (*planificación de estratexias metodolóxicas, xestión da aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas, etc.*).
- As fortalezas que se identifican no grupo en canto aos aspectos competenciais.
- Os desempeños competenciais prioritarios que hai que practicar no grupo nesta materia.
- Os aspectos que se deben ter en conta ao agrupar os alumnos e as alumnas para os traballos cooperativos.
 - Os tipos de recursos que se necesitan adaptar con carácter xeral para obter un logro óptimo do grupo.

Necesidades individuais

A avaliación inicial facilitará non só coñecemento acerca do grupo como conxunto, senón que tamén nos proporciona información acerca de diversos aspectos individuais dos nosos estudantes; a partir dela poderemos:

- Identificar os alumnos ou as alumnas que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe (débase ter en conta aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estaren en risco, pola súa historia familiar, etc.).
- Saber as medidas organizativas que cómpre adoptar (planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).
- Establecer conclusións sobre as medidas curriculares que cómpre adoptar, así como sobre os recursos que se van empregar.
- Analizar o modelo de seguimento que se vai utilizar con cada un deles.
- Acoutar o intervalo de tempo e o modo en que se van avaliar os progresos destes estudantes.
co resto de docentes que interveñen no seu itinerario de aprendizaxe; especialmente, co titor.

En aqueles casos nos que os alumnos presenten dificultades especiais de aprendizaxe considérase a posibilidade de realizar probas de coñecementos adaptadas ás súas características, tales como exames

máis curtos, distinta formulación das preguntas. Máis tempo de realización ou menos materia por proba.

Neste momento algúns alumnos/as amosan a necesidade de reforzo educativo ou adaptación curricular significativa, en concordancia co sinalado en outras materias.

CRITERIOS DE PROMOCIÓN

A nivel de centro seguiremos os criterios especificados no artigo 23 do DOG do 29/6/2015.

Promocionarán ao curso seguinte os alumnos/as que:

- a) Superaran todas as materias do curso
- b) Teñan avaliación negativa en unha ou dúas materias, sempre que estas non sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas.

Repetirán aqueles alumnos/as que:

- a) Teñan avaliación negativa en tres ou máis materias
- b) Teñan avaliación negativa en dúas materias que sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas.

Excepcións

Pode autorizarse a promoción con **tres materias** se:

- a) **Dúas delas non son simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas.**
- b) Que o equipo docente considere que a natureza das materias con avaliación negativa non lle impide ao alumno/a seguir con éxito o curso seguinte, que ten expectativas favorables de recuperación e que a promoción beneficiará a súa evolución educativa.

O claustro de profesores acorda que para que un alumno se beneficie desta excepción deberá amosar un traballo continuado nas materias aínda que, polas súas circunstancias particulares non poida superalas.

Enténdese que debe intentar seguir o desenvolvemento normal das clases, traer o material necesario (non facelo supón tamén una falta leve ás normas de convivencia), presentarse as probas correspondentes e resolvelas na medida das súas posibilidades.

As actitudes negativas e/ou o abandono deberán ser reflectidas polos profesores ao longo do curso e nas sesións de avaliación.

Desta maneira trataremos de evitar que os alumnos sen necesidades educativas especiais decidan abandonar unha ou máis materias, co agravio comparativo e mal exemplo que isto supón cara ao resto dos seus compañeiros.

- c) Que se lle apliquen ao alumno/a as medidas de atención educativa propostas no consello orientador ao que se refira o apartado 7 do artigo 23.

- d) Que tendo avaliación negativa en Lingua Galega Literatura e Matemática ou en Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas, o equipo docente considere que pode seguir con éxito o curso seguinte, que ten posibilidades de recuperación e que a promoción beneficiará a súa evolución educativa, sempre que se lle apliquen as medidas de atención educativa propostas no consello orientador.

AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Neste apartado preténdese promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e o desenvolvemento de programación didáctica. Para iso, ao finalizar cada unidade didáctica propónse unha secuencia de preguntas que permitan ao avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

Propónse o uso dunha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto; esta pódese realizar ao final de cada trimestre ou cara ao curso seguinte, para así poder recoller as melloras. A devandita ferramenta descríbese a continuación:

ASPECTOS PA AVALIAR	PARA DESTACAR...	PARA MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos da unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Portfolio de evidencias dos estándares de aprendizaxe			
Atención á diversidade			
Interdisciplinabilidade			

PLAN LECTOR, ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA

A labor de fomento da lectura nos alumnos de secundaria é interdisciplinar e favorecedora do proceso de comprensión, adquisición de conceptos e a súa expresión, tanto oral como escrita.

No primeiro “ciclo” o profesor/a guiará aos alumnos, facilitando en gran medida o material a empregar. Fomentarase a lectura de textos divulgativos de carácter científico e extensión reducida, fundamentalmente procedentes de xornais e revistas. Esta lectura deberá ser comprensiva e o alumno/a deberá ser capaz de extraer as ideas fundamentais, tratando de relacionalas coa materia obxecto de estudo. Por outra parte fomentarase a consulta de material bibliográfico do centro para ampliar determinados aspectos da materia que requiran un estudo en profundidade. Tratarase de fomentar a curiosidade do alumno/a por achar respostas a problemas de actualidade en relación coa ciencia.

No segundo “ciclo” fomentarase a consulta individual de bibliografía relacionada coa saúde-enfermidade, descubrimentos científicos relevantes, labor investigadora de grandes personaxes do mundo da ciencia e controversias actuais que se plantean ante a aportación da ciencia ao desenrolo da sociedade e a búsqueda de solucións a grandes problemas globais tales como a contaminación, a produción de alimentos, a búsqueda de tratamentos de enfermidades etc.. Esa consulta desembocará na elaboración de traballos que o alumnado deberá comunicar e discutir co resto dos seus compañeiros.

USO DAS NOVAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN NA ÁREA DE CIENCIAS NATURAIS.

Constiúen un importante recurso para reforzar o proceso de aprendizaxe en canto a que permiten a búsqueda de información, o seu tratamento e selección e a elaboración de gráficos, esquemas e presentacións cara a comunicar os traballos dos alumnos aos seus compañeiros.

Tamén poden ser usadas pola profesora para expoñer temas, proxectar documentais e resolución de actividades na pizarra dixital.

MATERIAL A EMPREGAR

- Libros de texto e dixitais

- Xornais

Revistas

- National Geographic
- Investigación y Ciencia
- Muy interesante

Libros e lectura na rede.

ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES.

Participación no Plan Proxecta, no proxecto " Protexe o teu médio".

Participación no Plan Proxecta "Quérote +

Participación nas actividades propostas pola USC dentro do programa Xuvenciencia (Photonics Explorer e Vitroplant).

Desenvolvemento do Club de Ciencia con alumnos de 1º a 4º da ESO

Celebración da Semana da Ciencia.

MATERIAL DIDÁCTICO A UTILIZAR

a) **Vídeos ilustrativos dos seguintes temas:**

- O corpo humano.
- Reproducción e sexualidade.
- Inxeniería xenética e biotecnoloxía.
- Tectónica de placas.
- O Universo e o Sistema Solar
- Dinámica de ecosistemas

b) Guías de flora e fauna da Galicia.

c) Coleccións de minerais e rochas.

d) Coleccións de fósiles.

e) Láminas de anatomía e organografía animal e vexetal.

f) Lupas, microscopios e material necesario para realizar preparacións sinxelas.

g) Modelo anatómico humano a escala.

h) Material de laboratorio para a realización de prácticas sinxelas de física e química e bioloxía e xeoloxía.

i) Xornais, revistas, enciclopedias de natureza , e internet

C.P.I. Tino Grandío, Guntín, 27/10/2020

A Xefa de Departamento: Amparo Veiga Vila



OBXECTIVO		PUNTOS	EXCELENTE; 4	ALTO; 3	BAIXO; 2	ESCASO; 1
COMUNICACIÓN ORAL	1		Saúda ao comezar, preséntase e nomea o tema que se vai tratar.	Preséntase e nomea o tema que se vai tratar.	Saúda ao comezar e nomea o tema que se vai tratar.	Saúda ao comezar e/ou preséntase.
	2		Vocaliza, usa o volume e o ton de forma correcta e coida a linguaxe non verbal.	Vocaliza, usa o volume e o ton de forma correcta, pero non coida a linguaxe non verbal.	Coida a linguaxe non verbal.	Usa o volume de forma adecuada.
	3		Realiza unha introdución esquemática e a orde da exposición é lóxica.	A orde da exposición é lóxica.	Realiza unha introdución esquemática da exposición.	A exposición presenta certa orde.
	4		Cítanse conclusións, invítase a realizar preguntas e despídese.	Cítanse conclusións e invítase a realizar preguntas.	Cítanse conclusións ou invítase a realizar preguntas.	Despídese.
CONTIDO DA EXPOSICIÓN	5		A información que transmite é correcta e centrada no tema.	A información que transmite é do tema, pero ten algunhas incorreccións.	A información que transmite é correcta, pero doutro tema.	A información que transmite é doutro tema e ademais é errónea.
	6		A información foi traballada e elaborada polo propio alumno ou a propia alumna a partir das fontes de información indicadas.	A información parece que foi elaborada polo alumno ou pola alumna, pero non indicou as fontes de información.	Parte da información transmítese directamente desde unha ou varias fontes de información.	A información simplemente se transmite desde as fontes sen comprobar a súa fiabilidade.
	7		Emprega a linguaxe de forma adecuada e amena, e utiliza vocabulario (técnico) acorde co tema.	Emprega a linguaxe de forma adecuada e utiliza vocabulario (técnico) acorde co tema.	Emprega vocabulario (técnico) acorde co tema.	Emprega a linguaxe de forma adecuada.
	8		Responde ás preguntas con acerto e precisión.	Responde ás preguntas, pero deu algúns datos irrelevantes.	Responde a algunha pregunta con erros ou vaguidades.	Non responde a ningunha pregunta ou faino con continuos erros.
RECURSOS DE APOIO	9		Interactúa co auditorio mediante varias actividades que facilitan a comprensión do tema da exposición.	Realiza algunha actividade de apoio que facilita a comprensión do tema.	Realiza algunha actividade de apoio, pero non facilita a comprensión do tema por desviarse del.	Non realiza ningunha actividade de apoio que facilite a comprensión do tema da exposición.
	10		Emprega apoio audiovisual para recordar datos ou dar exemplos importantes, e é creativo.	Emprega apoio audiovisual que non achega información relevante ou non é creativo.	Emprega apoio audiovisual que se limita a ler ou proxectar, sen realizar unha exposición adecuada.	Apenas emprega apoio audiovisual ou carece del.

Rubrica de exposición oral

OBXECTIVO	PUNTOS	EXCELENTE; 4	ALTO; 3	BAIXO; 2	ESCASO; 1
CONTIDO	1	O tema obxecto do traballo está ben definido e trátase de forma adecuada.	O tema está definido parcialmente pero trátase de forma adecuada.	O tema está ben definido pero déixanse puntos importantes sen tratar.	O tema está definido parcialmente e a información sobre el é escasa.
	2	O texto mostra que o coñecemento acerca do tema é excelente.	O texto mostra que o coñecemento acerca do tema é bo.	O texto mostra certos erros na asimilación do contido.	O texto mostra erros e carencias na asimilación do contido.
	3	O uso de imaxes e infografía é amplo e adecuado.	O uso de imaxes e infografía é correcto.	O uso de imaxes e infografía é limitado, pero adecuado.	O uso de imaxes e infografía non chega nada ao traballo.
	4	O traballo ten un ou ningún erro ortográfico ou gramatical.	O traballo ten entre 2 e 4 erros ortográficos ou gramaticais.	O traballo ten entre 5 e 7 erros ortográficos ou gramaticais.	O traballo ten 8 ou máis erros ortográficos ou gramaticais.
	5	A presentación do traballo é esmerada e coidada.	A presentación do traballo é adecuada.	A presentación do traballo é algo pobre.	Descoidouse a presentación do traballo.
ORGANIZACIÓN	6	A portada introduce o tema obxecto do traballo e os autores, e é seguida por un índice.	A portada só indica o tema obxecto do traballo, e é seguida por un índice.	A portada introduce o tema obxecto do traballo e os autores, pero carece de índice.	A portada non introduce o tema obxecto do traballo ou os autores, e carece de índice.
	7	O contido do traballo está ben estruturado; unha idea segue a outra nunha secuencia lóxica, con transicións e uso de títulos claros, mantendo o formato. É doado de ler.	O traballo está bastante organizado; aínda que algunha idea parece fóra de lugar, as transicións entre o resto de ideas son lóxicas e a orde empregada é clara. Ademais, mantense o formato, o que facilita a súa lectura.	O traballo é un pouco difícil de seguir; algunhas ideas parecen fóra de lugar ou empregáronse mal as transicións entre elas, e non se mantén a orde e/ou o formato.	As ideas dentro do traballo parecen estar ordenadas ao azar, con algunhas totalmente fóra de lugar. Ademais, non se mantén o formato; custa lelo.
	8	O final do traballo inclúe unha reflexión e conclusións propias.	O final do traballo inclúe unha reflexión.	O final do traballo inclúe conclusións, pero ningunha reflexión.	O final do traballo non inclúe reflexión nin conclusións, ou si as inclúen, pero parecen copiadas doutra fonte.

Rúbrica de traballos escritos

